بحریه: پیری رئیس - ناشر و مترجمی: پروفسور پاول قاله — Bahrije, das Türkische Segelhandbuch für das Mittelländische Meer von jahre 1521, Paul Kahle, Band I, Text, I lieferung; Band II. Ubersetzung. I lieferung. Walter de Gruyter C°, 1926. تورکجه متنی وآلمانجه ترجمه‌سی - برنجی جلد ؛ ایکی جزؤ - برلین ولایپزیغ ١٩٢٦ -طابع: والته‌ر دوغرویته‌ر - متنك فیأتی ٥٥ مارق ، مترجم قسمك فیأتی ١٢ مارق .

عثمانلی ایمپراطورلغی ، استانبول فتحندن صوکرا ، یاواش یاواش برقوهٔ بحریه صاحبی اولمغه چالیشمشدی. اوروپانك شرق جنوبیسنده قوتله یرله‌شدکدن صوکرا، آوروپا سیاست عمومیه‌سنده داها مؤثر اولابیلمك وبالخاصه آطه‌لر دکزنده حاکمیتنی محافظه ایتمك ایچون، آرتق بو، برضرورت حالنی آلیوردی. داها «سلچوقیلر» ومؤخراً «آیدین اوغوللری»، «صاروخان» و«قره‌سی اوغوللری» دورندن باشلایه‌رق «دکزجیلك»ه بیکانه قالمایان، حتی «آیدین اوغلو غازی اومور بك» کبی معروف دکز قهرمانلری یتیشدیره‌ن آناطولی تورکلری ایچون، «آق دکز» هیچ ده یابانجی برساحه دکلدی. دوقوزنجی عصرده «کمال رئیس» کبی بویوك تورك دکزجیلرینك «آق دکز»ده باشلایان فعالیتلری، مؤخراً، اعظمی سرعت وقوتله انکشاف ایتمش، عثمانلی ایمپراطورلغی «قانونی» دورنده آوروپانك الك قوتلی بحری دولتلرندن بری وبلکه برنجیسی موقعنی آلمشدی. «یاووز» لك مصر وایران غالبیتلرندن صوکرا یعنی شرق ایشلرینی تسویه‌یی متعاقب، اك بویوك آرزوسی، آوروپاده واسع مقیاسده فتوحاته باشلامقدی؛ وبونك، هرشیدن اول، غایت قوتلی بردونانمایه محتاج اولدیغی قناعتنده بولونیوردی. «آصفنامه» مؤلفی وزیر «لطفی پاشا»نك بوخصوصده‌کی افاده‌سی، «یاووز» لك یالکز شرق سیاستی تعقیب ایتدیکنی ادعا ایده‌ن تاریخجیلرك نه قدر آلداندیغنی کوستریور !

قانونی دورنده‌کی بویوك دکز حربلرندن اول، تورك دکزجیلرینك عظیم فعالیتی سایه‌سنده «آق دکز» حقنده الده ایدیلن مهم جوغرافی معلوماتی، «کمال رئیس»لك همشیره زاده‌سی اولان مشهور «پیری رئیس»، پك کوزه‌ل خریطه‌لرله برلکده - ٩٢٧ سنه‌سنده یازدیغی - «بحریه» نام اثرنده طوپلامش وتنظیم ایتمشدر. بو اثردن چوق استفاده ایتمش اولان «کاتب چلبی» نك ویردیکی معلوماته کوره، آق دکزك ناملی رئیسلرندن اولان «پیری رئیس»، مؤخراً مصر قاپتانی اولوب بحر محیط هندی سفرلرنده حسن خدمت ایتمش، ونهایت ٩٦٢ ده بصره والیسی «قباد پاشا» نك ظلم وسعایتیله مصرده اعدام اولونمشدی. بو «قباد پاشا» - «عالی»نك

« کنه الاخبار »نده [غیر مطبوع قسم، خصوصی کتبخانه مزده] وَاوندن نقلاً «پچوی» تاریخنده [ج ۱، ص ۳۵] یازیلدیغی وجهله – رمضان اوغوللرندن « پیری پاشا » نك لاب قارده شی اولوب، ابتدا «قادینلرك اعدامی» اصول ظالمانه سنی احداث ایتمش، چوق خشین، قابا، جاهل بر آدامدی؛ حتی بو بوك شاعر « باقی »، پاشا ۹۶۳ ده حلب والیسی ایکن اوکا «هلال» ردیفلی مشهور قصیده سنی تقدیم ایتمشسه ده، مقابله سنده هیچ بر تلطیف کورمه مشدی. « کاتب چلبی »، «جهان نما» سنده، بو اثرك بری بویوك دیکری کوچوك ایکی مختلف نسخه سنی کوردیکنی، مفصل نسخه ده کمیجیلکه متعلق نظملر و بعض فضله تفصیلات بولوندیغنی سویله دکدن صوکرا ، « کرك نظمنك کرك نثرینك قابا صابا کمیجی لسانی اوزره » اولدیغنی اعترافدن ده چکینمز . فی الحقیقه ، اثرك طرز افاده سی اویله مصنع و منشیانه دکل، موضوعیله متناسب بر صورتده ساده، بسیط، وَاولدقجه درستدر. ینه عین مؤلف، «تحفة الکبار» نده ده، « آق دکزه عائد بوندن باشقا تورکجه کتاب بولونمادیغی جهتله اکثر دریاده کزه نلرك بوکا مراجعت ایتدکلرینی » سویله مك صورتیله ، « بحریه » نك علمی اهمیتنی اعتراف ایتمکده در .

« پیری رئیس » ، کتابنك مقدمه سنده ، بو مهم موضوعه دائر الده هیچ بر اثر موجود اولمادیغنی و کندیسنك «کمال رئیس»له برلکده کزدیکی اثناده «آق دکز»ك هر طرفنی «عین الیقین» تتبع ایله دیکنی سویلیه رك، اثرینك اهمیتنی آکلاتیور. دوقتور « ته شنه ر »، بو جلد مزده ترجمه سی منتشر «عثمانلیلرده جوغرافیا» عنوانلی مقاله سنده، پیری رئیسك ایتالیان خریطه لرندن استفاده ایتدیکنی، وَمع مافیه او خریطه لرك بوکون میدانده بولونمادیغنی سویلرکه، بو تقدیرده «بحریه»نك قیمتی تناقص دکل بالعکس تزاید ایتمش صاییلابیلیر. ایی زماندن بری آوروپا علم عالمنك نظر دقتنی جلب ایدن وَ آوروپا کتبخانه لرنده ده مختلف کوزه ل نسخه لرینه تصادف اولونان بو قیمتلی اثردن ابتدا «هه رزوغ» اسمنده بر آلمان عالمی « ۱٥۲۰ سنه سنده آطه لر دکزی حقنده تورکجه بر اثر » عنوانلی بر مقاله سنده ایی اطرافلی بر صورتده بحث ایتمش، مؤخراً «زاخاو» عین اثرك «سیجیلیا»یه وَ «اوبرهومه ر» ده «قبریس»ه عائد قسملرینی ترجمه و نشر ایتمشلردر. کذلك ینه « هه رزوغ » استانبولده کی نسخه لر حقنده ده براز معلومات ویرمشدر .

« بون » دارالفنونی السنهٔ شرقیه مدرسی پروفسور « پاول قاله » نك اوزون مدتدن بری بو اثرله مشغول اولدیغنی، «فرانچ ته شنه ر»ك یوقاریده ذکر ایتدیکمز مقاله سندن اوکره نمشدك.

اخیراً محترم ناشری طرفندن اهدا ایدیلن ایکی جلد، مومالیهك بو بویوك وَمهم تشبثه کمال موفقیتله باشلادیغنی کوستردی. تورك جوغرافیاجیلغنك الك مخلدوَالك «اوریژینال» محصوللرندن بری اولان بو اثری نشر ایتمکله، پروفسور «قاله» یالکز علم عالمنك تقدیراتنه دکل، عین زمانده تورکلرك حرارتلی تشکرلرینه ده استحقاق کسب ایتمش اولیور. فی الحقیقه، بو، اوزون مساعی یه مفتقر وَچوق یوروجی برشیدر: برطرفدن «بحریه» نك «بولونیا» ده کی نسخه سنی عیناً نشر ایتمك، دیکر طرفدن اونی ــ سائر نسخه لرله د. مقابله صورتیله ــ ترجمه، تحشیه وایضاح ایله مك، اویله قولای برایش دکلدر. متنی وَآریجه آلمانجه ترجمه سی نشر ایدیلن قسم [۱ــ۲۸] بابی احتوا ایدییور؛ حالبوکه اثرك هیئت مجموعه سی ۱۳۰ بابدن مرکبدر. دیکر قسملر ترجمه لریله برابر آیریجه داها درت جلد تشکیل ایده جك، وَآیریجه هر جلده مفصل حاشیه لر علاوه اولونه جقدر. ترجمه نك باش طرفنده «پیری رئیس» ه وَ «بحریه» یه عائد اوزون وَپك اطرافلی برقسم موجوددرکه، جداً قیمتلی تدقیقات محصولی اولان بوپارچه، تورك جوغرافیاجیلغنك شیمدی یه قدر عادتا مجهول قالان بردوره سنی مکملاً تنویر ایتمکده در. بومقدمه ده «بحریه» نك اوروپا وَ استانبولده کی مختلف نسخه لری حقنده ویریلن مکمل معلوماته علاوةً، استانبول دارالفنونی کتبخانه سی یازمه لری آراسنده بولونان کوزه ل برنسخه نك ده بالخاصه خریطه لری اعتباریله شایان تدقیق اولدیغنی سویله مك ایسته رم. «فوچه ــ ازمیر» حقنده مقدما بو نسخه دن استنساخ ایتمش اولدیغم قسمی، مطبوع نسخه ایله مقایسه ایتدم؛ متن اعتباریله آراده شایان دقت برفرق یوق کبیدر. ینه دارالفنون کتبخانه سنده ــ سابق «ییلدیز کتبخانه سی» ندن نقلاً ــ موجود اولان دیکر برنسخه ده بالخاصه شایان دقتدر. متنك طبعنده کی نفاست واعتنادن دولایی کتابك طابعی اولان «والتەر دوغرویتەر» مؤسسه سی ده افتخار ایده بیلیر. بومهم وَاهمیتی نسبتنده آغیر ایشك برآن اول اکمالنی تمنی ایده رکن، «بون» دارالفنوننك عالم وَ غیور مدرسنی بو موفقیتندن دولایی حرارتله تبریك ایده رم.

کوپریلی زاده محمد فؤاد